

Milieutrefdag 4 juni 2009

**Lokaal vorm geven aan
duurzame ontwikkeling**

**Inleiding: Steunpunt Lokale
Agenda 21**

Thomas Ducheyne – VODO

SLA 21

- Lokale Agenda 21 en Charter + Engagements van Aalborg
- Project: Draaiboek LA 21 (1997 en 2001)
- Samenwerkingsovereenkomst
 - Informatie en sensibilisering rond DO en DLB
 - Verzamelen en verspreiden van goede praktijkvoorbeelden
 - Ontwikkelen en toepassing van nieuwe instrumenten
 - Begeleiding van gemeenten (3)
 - Vormingen en lezingen
 - Nieuwe Ontwikkelingen: bvb. Transition Towns, Educatie voor Duurzame Ontwikkeling, LA 21 derde generatie,...
 - Samenwerking met Tandem (o.m. Trefdag)
- Communicatietools: www.sla21.be, SW Tandemmail, Nieuwsbrief Zacht Geritsel,

Milieutrefdag 4 juni 2009

**Lokaal vorm geven aan
duurzame ontwikkeling**

**Case: Netwerk Duurzaam
Leuven**

Mike Desmet – Bond Beter Leefmilieu

Overzicht

'Hoe krijgt duurzame ontwikkeling vorm op lokaal niveau?'

Case: Netwerk Duurzaam Leuven

1. Wie of wat is het Netwerk Duurzaam Leuven?
2. Hoe is de structuur van het Netwerk?
3. Wat doet het Netwerk? Welke acties of activiteiten onderneemt het Netwerk?
4. Wat zijn de kritische succesfactoren van het Netwerk Duurzaam Leuven?
5. Heeft het Netwerk al verschil gemaakt in Leuven?

Inleiding

Hoe krijgt duurzame ontwikkeling vorm op lokaal niveau?

“Duurzame ontwikkeling krijgt vorm door actie”

Hans Bruyninckx, voorzitter Bond Beter Leefmilieu, op
startevenement van Netwerk Duurzaam Leuven, november 2007

Wie of wat is het Netwerk Duurzaam Leuven

1. Een open samenwerkingsverband in Leuven,
2. op initiatief van de stad en bedoeld voor organisaties, verenigingen, bedrijven, particulieren,
3. dat verschillende duurzame keuzemogelijkheden wil duidelijk maken,
4. voor verschillende doelgroepen,
5. en voor verschillende levenssferen: wonen, werken, vrije tijd,
6. En dit door samenwerking te bevorderen tussen partners,
7. en door concrete resultaten te boeken en bekend te maken.

Hoe is de structuur van het Netwerk

1. Project- en actieteams

- 4 projectteams: consumptie, energie, fiets en mobiliteit, stedenband
- Voor bedrijven, organisaties, particulieren: beslissen zelf over deelname aan projectteams
- Taken:
 - ✓ Uitwerken, uitvoeren en opvolgen van activiteiten, acties of projecten
 - ✓ Uitwisseling van informatie
 - ✓ Formuleren van visie over bepaalde onderwerpen
- Actieteams: wanneer een bepaald project apart overleg vereist met de uitvoerders ervan

Hoe is de structuur van het Netwerk

2. Secretariaat

- Taken: dagelijkse coördinatie, opvolging, administratie en communicatie
- Bestaat uit beroepskrachten (stedelijke ambtenaren en Bond Beter Leefmilieu) en 2 vrijwilligers
- Secretariaatsleden zitten ook in project- en of actieteams.

3. Coördinatieteam

- Vertegenwoordigers uit sleutelsectoren van Leuven (universiteit, hogeschool, verenigingsleven, stadsbestuur, ...)
- Taken: reflectie over lange termijnwerking, adviseren over jaarlijkse actieprogramma's

Type activiteiten

1. Seniorenactie (2005 – 2009)

- Teams bestaande uit Wonen en Werken en Seniorama bezoeken 65+ers en draaien waar nodig spaarlampen in, installeren spaardouchekop, radiatorfolie en tochtstrips.
- Nu al 3500 senioren bediend, met een gemiddelde besparing op de energiefactuur van 25 euro.
- Werkelijke besparing ligt hoger door geven van gedragstips.
- Actie tot stand gekomen door op de hoogte te zijn van elkaars activiteiten
 - ✓ Dienst Welzijn wou rookmelders plaatsen bij senioren
 - ✓ Netwerk wilde besparingsteams opzetten die rondgingen bij mensen

Type activiteiten

2. Leuven Autovrij: 28 juni 2009

- De stad organiseert een autovrije dag in de binnenstad.
- Netwerk Duurzaam Leuven nodigt verenigingsleven uit om in de stad een activiteit te organiseren en geeft hiervoor een maximale subsidie per activiteit van 250 euro.
- Meer dan 50 activiteiten.

Type activiteiten

3. Heerlijke eerlijke gastentafel – lekker gedurfd
 - Duurzame maaltijd voor iedereen die wil proeven, met uitleg over duurzame voeding: vegetarische, lokale, bio en/of fair trade producten

Type activiteiten

4. Lange termijn visie over duurzaamheid in Leuven: 2009 - ?
 - Antwoord zoeken op de vraag: waar wil Leuven staan op vlak van duurzaamheid anno 2050?
 - Met de verschillende projectteams, maar ook met andere partners: grote spelers in Leuven (vooral ook bedrijfsleven en universiteit)
 - Moeilijk proces, met een onzekere uitkomst, maar toch zeker de moeite waard om te ondernemen.

Kritische succesfactoren

1. Veel partners in dezelfde en andere werkingsgebieden: er is veel interessante informatie om uit te wisselen.
2. Intensieve communicatie over verschillende acties van de partners
3. Netwerk is een open structuur:
 - Iedereen kan in- en uitstappen op elk moment
 - Gemakkelijk in te spelen op nieuwe maatschappelijke trends
4. Voortgezette inspanning (Netwerk Duurzaam Leuven was voorheen Platform Lokale Agenda 21)
5. Projectenfonds Netwerk Duurzaam Leuven: geld voor activiteiten van verenigingen en organisaties

Vershil gemaakt in Leuven?

Langzaam maar zeker!

1. Op lokaal bestuursniveau:
 - Schepen van 'duurzame ontwikkeling'
 - Interne werkgroep Leuven fietsstad
 - Fair trade producten in stadskantoor
 - Zonnepanelen op stadsgebouwen
2. Op actie- of projectniveau
 - Leuven is fair trade gemeente
 - Sociale economie als volwaardige partner in projecten
 - Grote schare aan geëngageerde partners (universiteit, provincie, milieubeweging, thematische verenigingen, ...)

Programma Duurzaamheid

Katrijn Braeckman

Programmaregisseur Duurzaamheid

KADER

Stadsmissie GENT 2020

1. Strategische programmawerking
2. Keuze voor programma duurzaamheid
3. Aanpak programma duurzaamheid

Stadsmissie Gent 2020

STAD

'Gent, een scheppende stad, die door een doorgedreven bundeling van alle creatieve krachten een voortrekkersrol speelt bij de ontwikkeling van een duurzame, solidaire en open samenleving.'

(2007-2013-2020)'

1. Strategische programmawerking

'Gent, een scheppende stad, die door een doorgedreven bundeling van alle creatieve krachten een voortrekkersrol speelt bij de ontwikkeling van een duurzame, solidaire en open samenleving.'

Strategische programmawerking

5 hoofdstrategische doelstellingen	17 strategische programma's
kennis, innovatie en creativiteit	10 thematische strategische programma's: wonen, diversiteit en gelijke kansen, internationale samenwerking en positionering, duurzaamheid, scheppende stad, inspraak, stadspromotie, sociale inclusie, integrale veiligheid, administratieve vereenvoudiging
economische duurzaamheid	
sociale duurzaamheid	
ecologische duurzaamheid	7 territoriale strategische programma's: Binnenstad, Scharnier, Brugsepoort-Rooigem, Rabot-Wondelgem, Gent-Zuid, Ledeborg-Gentbrugge-Vogelhoek, Dampoort-St. Amandsberg
communicatie en inspraak	

Strategische programmawerking

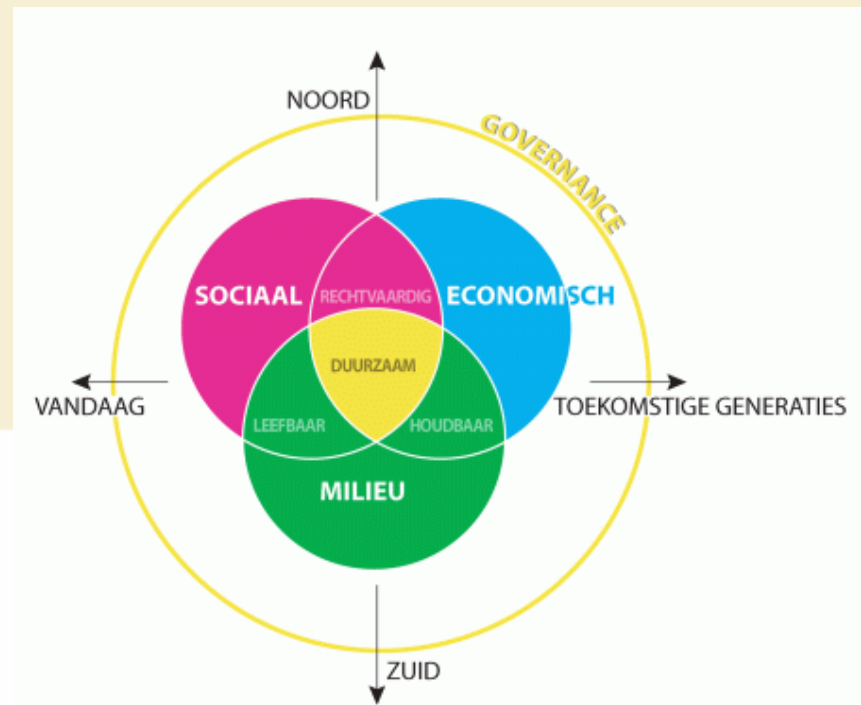
- Strategische programma's zorgen voor een **geïntegreerde** uitwerking en opvolging van de strategie:
 - **horizontaal** - beleidsdomeinoverstijgend - **samenwerking**
 - voornamelijk projectinitiërend en projectoverkoepelend
 - Een programma zorgt voor samenhang en overzicht, waardoor men in de veelheid aan projecten en activiteiten prioriteiten kan stellen = **afstemming**
- **Regie**
= werkvorm die actoren samenbrengt, betreft en op elkaar afstemt

Programma Duurzaamheid WAAROM

- Wat is Duurzame Ontwikkeling?

- Definitie Brundtland

*DO is de ontwikkeling die voorziet in de **behoeften** van de huidige generaties zonder de mogelijkheden van toekomstige generaties om in hun **behoeften** te voorzien in gevaar te brengen.*"
(Brundtland rapport 1987)

Programma Duurzaamheid

WAAROM

- Historiek, vooral vanuit de milieudienst laatste 10 jaar gegroeid.
- Er gebeurt al heel wat op vlak van duurzaamheid in de stad.
- Duurzame Ontwikkeling = hot issue, ook op politieke agenda's :
klimaatcrisis, grondstoffencrisis, financiële crisis, grondrechtencrisis
-> (we hebben het zover laten komen!?)
- Toenemend besef van gedeelde verantwoordelijkheid en eigenaarschap :
 - Bedrijven: MVO of duurzaam ondernemen – >leverancier, klant, werkgever, aandeelhouder, ...
 - Overheid: beleidsmaker, regulator, stimulator, klant/aankoper, werkgever, institutioneel belegger, ...
 - Burger: consument, medewerker in bedrijf, geeft mee vorm aan democratie
 - Onderwijs/kenniscentra: onderzoek, ondersteuning, innovatie technologieën ontwikkelen om duurzaamheid te ondersteunen (in productieproces en binnen HRM), ...
 - Non-profit-organisaties

= hele maatschappij

Programma Duurzaamheid

Groeiend besef verantwoordelijkheid lokale overheden

Charter van Aalborg, door Gent ondertekend:

- “We zijn ervan overtuigd dat duurzaam menselijk leven op deze aarde slechts kan worden bereikt door **duurzame lokale gemeenschappen**. De lokale overheid bevindt zich dicht bij de milieuproblemen, staat het dichtst bij burgers en draagt samen met overheden op alle andere niveaus verantwoordelijkheid voor het welzijn van de mensheid en de natuur. **Daarom spelen de steden en gemeenten een sleutelrol bij de verandering van leef-, productie-, consumptie- en ruimtelijke ordeningspatronen.**””

Programma Duurzaamheid

KADER

- Werk maken van **transitie (verandering)** om oude, niet duurzame patronen, te vervangen door duurzame. Met een blik op de **lange termijn**. En oog voor de limieten van de aarde, de wensen en mogelijkheden van de bevolking.

= **kader voor het beleid en onze eigen consumptiepatronen**. Het is een bril die je opzet, waardoor je de realiteit probeert in te schatten en de consequenties van je dagelijks handelen inzicht en beheersbaar maakt.

Hoe je dat organiseert en wie hierin de eerste viool speelt, kan variëren: 1 programmaregisseur, werkgroep, schepen/burgemeester, gemeentesecretaris, ...

Programma Duurzaamheid

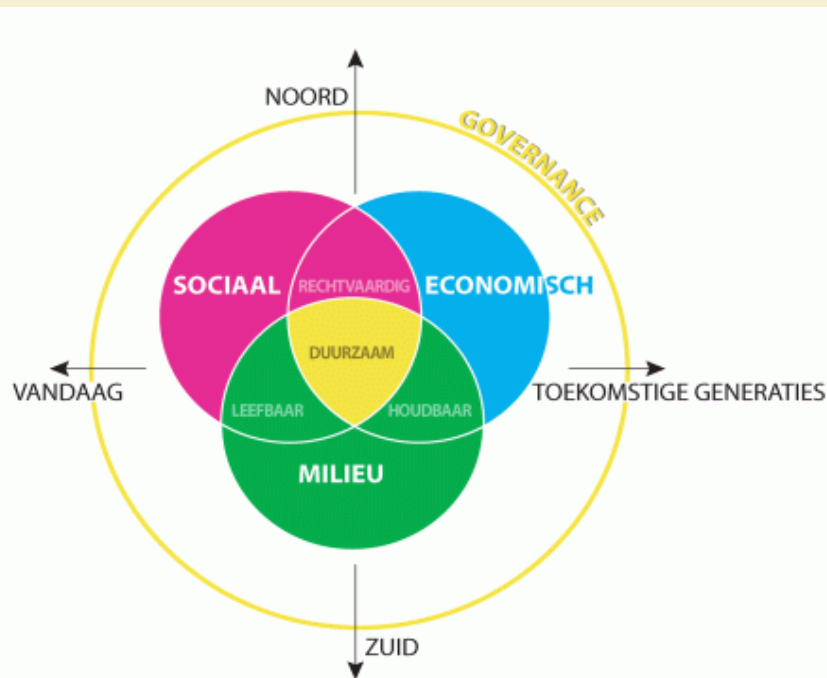
- 1 programmaregisseur
 - Gesprekken/inlezen: stad en context leren kennen
 - Duurzaamheidsspiegel Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling
- ↓
- Grote lijnen:
 - **verankering**: hele organisatie, alle beleidsdomeinen, alle medewerkers
 - **afstemming**: over departementen en diensten heen
 - **profilering en communicatie**

Programma Duurzaamheid

- Opmaak duurzaam kader voor de stad, haar beleid, haar werking
- Opmaak strategisch plan duurzaamheid op KT en LT voor de stad
- Afstemmen en coördineren van reeds lopende activiteiten en projecten onder de vleugels van het programma
- Initiëren van nieuwe projecten
- Rol programmaregisseur:
 - sensibilisering/vorming uitwerken: eigen medewerkers / bevolking
 - samenwerking / afstemming bewerkstelligen
 - coherente communicatie opzetten: intern en extern
 - waar nodig eigen instrumenten / projecten ontwikkelen

3. Aanpak programma duurzaamheid

Programma Duurzaamheid: integratie van duurzaamheidspijlers

- Blijven inzetten op buurtwerking en gebiedsgerichte werking
- Duurzaamheidsmeter voor stedelijke vernieuwing/ voor ontwikkeling economische sites/...
- Plangroep speelruimtebeleid
- Duurzame criteria in reglementen, convenanten, ...
- Duurzaam Aankoopbeleid
- Duurzaam bedrijventerreinenmanagement
- ...

Programma Duurzaamheid: integratie van duurzaamheidspijlers

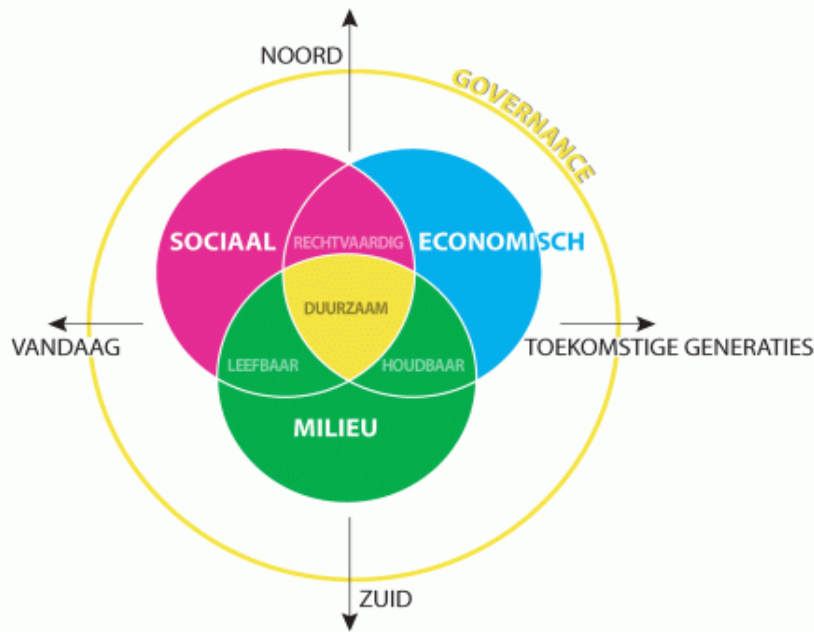
- Bijv. Duurzaam Aankoopbeleid

Keuze voor hout met FSC-label

- ecologisch: bosbeheer (kap/plant)
- economisch: performante bedrijfsvoering en vermarkting
- sociaal: werknemers
- communicatie: subsidie voor inwoners

Met duurzaam aankoopbeleid kan je gaan voor quick wins (koffie, schoonmaakproducten, wagens, ...), maar ook strategie op lange termijn uitzetten om alle aankopen in ganse gemeente vanuit dat kader te behandelen.

Programma Duurzaamheid: integratie van duurzaamheidspijlers

- Wat is huidige stand van zaken?
- Kader uitwerken: wat willen we?
- Keuzes maken: waar gaan we op in zetten (wonen, ruimte, landbouw, ...?)
- korte en lange termijn
- Doelgroepen

Belang van integratie pijlers = wat kan echt nog verduurzamen?